

Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweski Mechanizm Finansowy

I. PODSTAWOWE INFORMACJE

Bezzwrotna pomoc finansowa dla Polski w postaci dwóch instrumentów pod nazwą: Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy (potocznie znanych jako **fundusze norweskie**) pochodzi z trzech krajów **EFTA (Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu)**, będących zarazem członkami EOG (**Europejski Obszar Gospodarczy**), tj. **Norwegii, Islandii i Liechtensteinu**.

Mechanizmy Finansowe związane są z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz z jednoczesnym wejściem naszego kraju do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG). Na mocy umów międzynarodowych kraje EFTA – EOG przyznały Państwom-beneficjentom (członkom EOG, którzy przystąpili do Unii Europejskiej w 2004 r. i w 2007 r. oraz Hiszpanii, Grecji i Portugalii) wsparcie na lata 2004-2009 w postaci dwóch instrumentów finansowych pod nazwami Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy. Z ogólnej kwoty wsparcia wynoszącej 1, 239 mld. euro **Polska otrzymała 533, 51 mln. euro**.

II. NOWE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA ROZWOJU POLSKI

W październiku 2004 r. polski rząd podpisał dwie umowy, które umożliwiają korzystanie z dodatkowych, obok funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej, źródeł bezzwrotnej pomocy zagranicznej: **Memorandum of Understanding wdrażania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego** oraz **Memorandum of Understanding wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego**. Darczyńcami są 3 kraje EFTA: **Norwegia, Islandia i Liechtenstein**.

Pomoc jest udzielana w ramach dwóch instrumentów finansowych: **Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)**. Przyznana Polsce kwota w wysokości **533,51 mln euro** będzie wykorzystywana w latach **2004-2009**. (Łączna indykatorywna alokacja dla Polski w latach 2004-2009 na realizację przedsięwzięć z Mechanizmów Finansowych wynosi 559 mln euro. Kwota ta, po pomniejszeniu o koszty zarządzania, które ponoszą instytucje państw-darczyńców: Biuro Mechanizmów Finansowych, Komitet Mechanizmu Finansowego oraz norweskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych, wynosi 533,51 mln euro).

Oba Mechanizmy zostały objęte jednolitymi zasadami i procedurami oraz

podlegają jednemu systemowi zarządzania i wdrażania w Polsce. **Obecnie funkcję koordynacyjną w tym względzie - jako Krajowy Punkt Kontaktowy - pełni Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.**

Wdrażanie Mechanizmów Finansowych w Polsce odbywa się na podstawie Programu Operacyjnego, przy uwzględnieniu wytycznych przygotowanych przez państwa-darczyńców.

III. CELE POMOCY

Głównym celem utworzonego przez państwa-darczyńców Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego jest **realizacja przedsięwzięć prorozwojowych przyczyniających się do zmniejszenia różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego.** Ponadto realizacja przedsięwzięć będzie służyła zacieśnieniu **współpracy bilateralnej pomiędzy Polską a państwami-darczyńcami.**

Realizowane projekty powinny być zgodne z priorytetami polityki społeczno-gospodarczej kraju, jak też celami odpowiednich polityk Unii Europejskiej.

Podejmowane w ramach Mechanizmów działania powinny ponadto obejmować różne aspekty horyzontalne, które podnoszą jakość realizowanych projektów, a tym samym zwiększają wpływ na osiągnięcie spójności społeczno-gospodarczej.

Do głównych aspektów horyzontalnych zalicza się:

- zrównoważony rozwój, integrujący wymiar środowiskowy, ekonomiczny i społeczny,
- równość szans kobiet i mężczyzn,
- dobre zarządzanie, które określa udział szerokiej grupy partnerów w procesie podejmowania decyzji, podejmowanie decyzji zgodnie z prawem oraz przejrzystymi zasadami,
- współpracę wielostronną.

W Polsce wykorzystanie środków Mechanizmów Finansowych będzie pełniło funkcje uzupełniające w stosunku do działań wspieranych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE.

IV. OBSZARY PRIORYTETOWE

Środki finansowe, przyznane Polsce w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego są wykorzystywane na projekty realizowane w ramach ściśle zdefiniowanych obszarów priorytetowych.

Środki finansowe w ramach **Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego** są dostępne na realizację projektów w następujących sześciu obszarach priorytetowych:

- Ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez m.in. redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii,
- Promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami,
- Ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym transport publiczny i odnowa miast,
- **Rozwój zasobów ludzkich poprzez m.in. promowanie wykształcenia i szkoleń, wzmacnianie w samorządzie i jego instytucjach potencjału z zakresu administracji lub służby publicznej, a także wzmacnianie wspierających go procesów demokratycznych,**
- Opieka zdrowotna i opieka nad dzieckiem,
- Badania naukowe.

Środki finansowe z **Norweskiego Mechanizmu Finansowego** mogą wspierać działania podejmowane w ramach wszystkich sześciu priorytetów Mechanizmu Finansowego EOG oraz na zasadach pierwszeństwa w zakresie następujących dodatkowych czterech obszarów priorytetowych:

- Wdrażanie przepisów z Schengen, wspieranie Narodowych Planów Działania z Schengen, jak również wzmacnianie sądownictwa,
- Ochrona środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wzmocnienia zdolności administracyjnych do wprowadzania w życie odpowiednich przepisów istotnych dla realizacji projektów inwestycyjnych,
- Polityka regionalna i działania transgraniczne,
- Pomoc techniczna przy wdrażaniu *acquis communautaire*.

V. GRANTY BLOKOWE - SPECYFICZNE FORMY POMOCY

Środki z obu Mechanizmów Finansowych są ponadto przeznaczone na granty blokowe w formie:

- Funduszu Kapitału Początkowego,
- Funduszu dla Organizacji Pozarządowych,

- Polsko-Norweskiego Funduszu Badań Naukowych,
- Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego,
- Funduszu Pomocy Technicznej,
- oraz - dodatkowo- ustanowionego w 2006 r. Funduszu Wymiany Kulturalnej.

Rozwój kadr oraz zwiększenie efektywności działania w stacjach sanitarno-epidemiologicznych województwa mazowieckiego

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez Mechanizmy Finansowe EOG